

Maria Koterbska

Data urodzenia: 13 lipca 1924

Miejsce urodzenia: Biała

Data śmierci: 18 stycznia 2021

Miejsce śmierci: Bielsko-Biała

Rodzice: Janina z Mierowskich, Władysław Koterbski

Profesja: piosenkarka

Słowa kluczowe: Maria Koterbska, polska piosenka rozrywkowa, cenzura w okresie PRL, festiwale piosenki polskiej, film fabularny

Biogram¹

Maria Koterbska była jedną z najpopularniejszych polskich piosenkarek lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku. Jej twórczość przyczyniła się do wprowadzenia i upowszechnienia w polskiej piosence nowego stylu wykonawczego, charakteryzującego się śmiałością interpretacyjną, swobodą rytmiczną oraz inspiracjami jazzowymi. Zajmuje istotne miejsce w historii polskiej muzyki rozrywkowej oraz w dziejach obecności kobiet na scenie estradowej.

Urodziła się 13 lipca 1924 roku w Białej (obecnie miasto nazywa się Bielsko-Biała) w rodzinie o tradycjach patriotycznych i muzycznych. Rodzice, Janina i Władysław Koterbscy byli muzykami. Edukację gimnazjalną Marii przerwał wybuch II wojny światowej. Po wojnie ukończyła gimnazjum, zdała maturę i marzyła o studiach aktorskich. Z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny rozpoczęła studia farmaceutyczne.

Kariere artystyczną zainicjowała, debiutując w Katowicach na charytatywnym koncercie sylwestrowym 1948/1949 pod hasłem „Studenci i aktorzy na odbudowę Warszawy”. Wówczas zwróciła uwagę kompozytorów Stanisława Bursy i Jerzego Haralda z Radia Katowice. Podjęła współpracę z Orkiestrą Taneczną Rozgłośni Śląskiej Jerzego Haralda, co zaowocowało udziałem w jego cyklicznej audycji radiowej „Melodie świata”. Wyróżniała się wśród ówczesnych wykonawców, wprowadzała do piosenek własne

---

¹ Publikacja dofinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” nr projektu NPRH/F/SP/0086/2024/13, kwota dofinansowania 1 119 240 zł, całkowita wartość projektu 1 119 240 zł.

interpretacje, lekkość i jazzowe frazowanie. Szybko zdobyła popularność i nie powróciła już na studia farmaceutyczne. Koncertowała w różnych miastach w kraju i za granicą, współpracowała z czołowymi orkiestrami. Od 1956 roku była współzałożycielką i artystką cieszącego się dużą popularnością kabaretu literacko-artystycznego Wagabunda. Z kabaretem współpracowała dwanaście lat. Występowała w programach radiowych i telewizyjnych, w festiwalach piosenki polskiej w Sopocie i Opolu (w 1987 r. otrzymała Honorowe Grand Prix XXIV Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu) oraz w festiwalach zagranicznych. Jej repertuar obejmował około półtora tysiąca piosenek, z czego blisko czterysta zostało nagranych radiowo i fonograficznie. Do jej ponadczasowych przebojów należą piosenki: „Augustowskie noce”, „Karuzela”, „Parasolki”, „Serduszko puka w rytmie cha-cha”.

Maria Koterbska zrealizowała swoje marzenia aktorskie w ograniczonym zakresie. W filmie „Irena do domu” (1955) zagrała samą siebie, piosenkarkę. Jej obecność na ekranie ilustrowała przenikanie się estrady i kina w kulturze popularnej PRL, a także popularyzowała aktywność kobiet, a sceniczny wizerunek mógł inspirować kobiety do działalności artystycznej i społecznej. Utwory Koterbskiej pojawiały się również w innych produkcjach filmowych, co podkreśla trwałą obecność jej twórczości w polskiej kulturze filmowej.

Koterbska była aktywna przez ponad pięćdziesiąt lat i ceniona zarówno przez publiczność, jak i krytyków. Jej dorobek został uhonorowany wieloma nagrodami państwowymi i estradowymi. Pamięć o niej podkreślają odsłonięte w jej rodzinnym Bielsku-Białej i w Augustowie pomniki.

Zmarła 18 stycznia 2021 w Bielsko-Białej.

Bibliografia

Źródła:

Groński R. M., *Piosenka, która zaczęła wolność*, „Polityka” 1993, nr 17.

(r.p.), *Leśny koncert*, „Życie Częstochowy” 17.08.1951, nr 221.

(wys.), *Z „Życiem” w Hali Mirowskiej*, „Życie Warszawy”, 15.10.1954, nr 246.

Opracowania

Encyklopedia muzyczna PWM, red. E. Dziębowska, dostęp online 05.01.2026,

<https://polskabibliotekamuzyczna.pl/encyklopedia/koterbska/>

Fidelis M., *Kobiety, komunizm i industrializacja w powojennej Polsce*, Kraków, Znak, 2015.

Frankl R., *Maria Koterbska. Karuzela mojego życia*, Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy, 2008.

Koper S., Sierocki M., *PRL. Przeboje*, Warszawa, Wydawnictwo Harde, 2023.

Kydryński L., *Wierzę piosence*, Warszawa, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1959.

Osiecka A., *Na początku był negatyw*, Warszawa, Wydawnictwo Tenten, 1996.

Osiecka A., *Szpetni czterdziestoletni*, Warszawa, Iskry, 1985.

Padoł E., *Piosenkarki PRL-u. Spotkanie I*, Warszawa, Wydawnictwo Prószyński Media Sp. z o.o., 2016.

Zwierzchowski P., *Irena nie chce iść do domu! (Kobieta w filmie socrealistycznym)* [w:] *Partnerka, matka, opiekunka: status kobiety w dziejach nowożytnych od XVI do XX wieku*, red. K. Jakubiak, Bydgoszcz, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 2000, s. 451-458.